

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredni posebniki in druge po naročilih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za teje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrtstopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. ad ministrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Naši c. kr. nemškutarji so šli v opozicijo proti vladi.

Naši nemškutarji v Ljubljani imajo srečo! Česar se poloté, vse jim gre izpod rok. Zdaj so v svojem političnem društvu v kazini celo zoper vlado demonstrirali, — pa glej čuda, nij se oglasil kak političen komisar, ki bi jih bil razpustil, kakor bi bil sveto in gotovo razpustil slovensko jednako družbo, ki bi bila imenovala vladino ime brez pohvale (graje niti v misel ne jemljemo), in celo g. državni pravdnik Perše, zaslužni prijatelj našega lista, nij konfisciral opozicijskega govora g. Laschanovega, v katerem se je vlada grajala. Najbrž, da je ta čudna in nova prikazen, ka je zli duh opozicije, ki je tičal zdaj le v „samo ob sebi konfiskabil Slovenceh“, smuknil zdaj v stare kazinske penzioniste, tudi samega gospoda državnega pravdnika tako iznenadil, da morda novih instrukcij od višjega državnega pravdnštva iz Gradca pričakuje. Pa preidimo k stvari.

Bilo je tist dan pred vsemi Svétimi, ali 31. oktobra letošnjega leta, in naši ljubljanski nemškutarji so se sicer v jako pičlem številu zbrali v kazini kot „konstitucionalno društvo“. Ukrenili so svojo sodbo izreči o okupaciji in o avstrijske vladi, katera je to okupacijo izvršila, neprašavši ljubljanskega „konstitucionalnega društva“. Velika večina udov tega društva je c. kr. uradnikov. Naravno je torej,

da je dobil besedo penzionirani c. kr. uradnik, vladni svetovalec Laschan, ob enem tudi župan ljubljanski. V dolžjem govoru je g. vladni svetovalec po svojih očeh razložil občno naše položeno, potem pa k stvari, k bosenskem vprašanju, prešel. Grajal je penzionirani g. c. kr. vladni svetovalec napako avstro-ogerskih ministerstev („fehler der österreichisch-ungarischen ministerien“), da so Bosno okupirali brez dovoljenja parlamenta, rekel je, da je ta okupacija razvpita (verschrien), in nazadnje nasvetoval resolucijo, v katerej „ljubljansko konstitucionalno društvo“ vladno postopanje glede okupacije Bosne in Hercegovine nasproti zastopstvom le odločno grajati more, (kann nur entschieden missbilligen.) — Nekov Maks Krenner pristavi, da bi se ta graja vlade morala ostreje izraziti, (welche missbilligung schärfer auszudrücken wäre). Dr. Schrey pripoveduje, česar gotovo sam ne veruje, da je večina v deželi njegovega mnenja! Ces. kr. vladni svetovalec dr. vitez pl. Schöppl se tudi debate udeležuje, češ, da bi bilo proti mejnarodnemu pravu (?), ko bi vlada precej Bosno anektirala. — Tu smo citirali in povedali vse po oficijalnem poročilu oficijalnega organa tega društva „Laibacher Tagblatta“ in po „Tagespost“.

Mi moramo izpovedati, da smo se začu dili, ko smo to poročilo o ljubljanskem nem-

škem, in nemškutarskem poročilu brali. Ne bi se bili čudili, ko bi živeli v Angliji ali v svobodnej Ameriki. Pri nas pa politična društva navadno ne smejo vladnih dejanj kritikovati, zlasti negativno ne. Precej je vladni komisar pri rokah. Zlasti nobeno slovensko politično društvo bi ne bilo smelo kacega koli vladnega koraka grajati — „missbilligen.“ Zlasti pa narodni c. kr. uradnik, ki bi bil le tiho nazvočen pri tacem zboru, bil bi „stante pede“ prestavljen v Črnovico ali na prusko mejo. (Primeri slučaje Zor, Hohn, profesorje Šuman, Šuklje, Glaser i. t. d.) Tukaj smo pa slišali aktivnega c. k. vladnega svetovalca g. Schöppla sodelovati in sogovoriti, kjer se vladi daje „missbilligung!“ Ali res nastopajo časi polne svobode, pravega liberalizma? No, nam bi bilo to jako ljubo, svobodo govora vsem stanovom, tudi c. kr. uradnikom, ali ne le nemškim, temuč tudi slovenskim, če smemo prositi.

Kje se pravica za „missbilligung“ vladnih korakov začne, in kje se neha? O tem vprašanju mi pri „Slovenskem Narodu“ uže štiri leta ne študiramo nič več, ker vemo iz britkega izkustva več kot 150 konfiskacij, da za nas je to ne le absolutno prepovedano, temuč dostikrat nas je g. državni pravdnik konfisciral, ker je le mej vrstami brati mislil, da morda mi kako „missbilligung“ v duši nosimo. Čudno li?

Ino še bolj čudno je, da se je dozdej

Listek.

Angelina.

(Nočen prizor iz „večnega mesta.“)

Napečila je temna noč,
Pod okno ko prispem begoč,
In klčem te, nebeski kras!
Angelina!

Počiva v snu mogočno mesto,
Jedini jaz hitim na cesto,
Ljubezni moje čuj zdaj glas!
Angelina!

Prekrasni biser, vzor dobrosti,
Balkon odprl, izvor sladkosti,
Da praba se ti klanja sin!
Angelina!

Še zadnjič klčem ti ljubeč,
Brodnik v valih morja bludeč,
Smiluj se, reši me globiat!
Angeli a!

Leto 1878. še nij imelo popolnem dveh ur, ko začujemo jaz in moji prijatelji, sedeči in zabavajoči se pri kvartah, kako prav visok tenor glas, izpremljan od kitare, poje navedeno stihe. Ker so ulice v večnem mestu Rimu tesne, a hiše visoke, umevna nam je bila vsaka besedica v pesni. Prvi dve kitici nas niste motili v igri, a ko pride na vrsto tretja in

četrt, smo odvrgli kvarte in hiteli k oknu. — Na sredi ulice je stal človek v temnej obleki, obrnen proti hiši, katera je bila baš nasproti našemu stanovanju. V roci je držal kitaro in prebiral strune ter pel — vedao slajše, ognjevitješe, glasnejše, vzvišenejše . . .

Izprva nam nij bilo moči pogoditi, katerej lepotici ima vse to veljati. No, ker je ona hiša imela samo jeden balkon, smo sodili po vsej pravici, da ta nemilostiva Angelina ne more biti druga, nego žolta vdova, katero smo često videvali z naših oken.

To žensko smo bili izpoznali za nekoliko slabe pameti, in tudi drugi ljudje so govorili o njej takisto. Oblačila se je nekako čudno, — kakor da vedno praznuje pusta. Na njej si lehkko našel vseh barv sveta, se vé: v največjem neskladju; kadar nas je v kakšnji ulici došla ali nas srečala, — ob katerih prilikah nij nikoli pozabila pogledati nas kar najzaljubljenjše mogoče — vdarile so nam v nos najneprijetnejše vonjave: bizam, voda kolonjska, orijentalne dišave, vonj vijolic, narcisov, česna, šnofovca in — Bog si ga vedi, česa še vsega.

Kadar je opazila, da smo doma, odprla je okno, ali prišla na balkon, ter žarkimi pogledi in koketnim obnašanjem izkušala kre-

post mojih prijateljev. Da bi konči ne bila tako odurna! . . . Toda nje lice je bilo podobno limoni, katera je padla za sesek, a se je ondi posušila in zgubančila. Telo jej je bilo kakor vreča, napolnena sè starinarsko šaro. Kadar se je nasmijala, videle so se nje škrbine, — podrtine starodavnih gradov.

A vendar smo časi radi pogledavali za njo — v pravem smislu besede — ker je izza nje prav mnogokrat stala ali hodila prekrasna strežnica, katere oči so bile pogubne vsakemu mladeniču, huda izkušnja za ljudi brez dela, kakoršni smo bili baš mi tedaj.

Videlo se je, da je čudna vdova, sprejemša strežnico v službo, imela tudi zapovedati, kako naj se ta oblači. Kajti lepa devica je hodila isto tako smešno napravljena po belem svetu, kakor nje gospa, — toda, čudno! takšna nenavadna obleka jo je še bolj dražestila.

Dovolj o tem. Opazivši, za kaj tu gré, ugasnemo svečo in jamemo zreti v temo. Odpréno na tihem okno, da vidimo, ali se bode in kako se bode oglasila vdova svojemu čestitelju. Pri tretjej kitici se nam je zdelo, da se izza okna nekdo miče, a pri četrtej zaškripljó vrata na balkonu in vdova se prikaže v fantastičnej obleki, z razpletenimi lasmi, kakor

onim c. kr. uradnikom, ki so rojeni Slovenci, in se o njih sumi, da želé svojemu narodu narodne pravice, rado in zmirom na uho trobilo od kazinske strani: ti si vladni služabnik, ti moraš brezpogojno za vladno glasovati. Kdor tega nij storil . . . pst! molčimo. Saj zdaj bode drugače. C. kr. vladni svetovalec vitez Schöppl je glasoval tam, kjer se je vladi „missbilligung“ izrekla, in to se je zgodilo v društvu, ki po večini obstoji iz c. kr. uradnikov — e, nekaj to uže pomeni, dejali bi. Ne? Prosimo pojasnila, če se motimo, ali mi mislimo, da zarja prave konstitucionalne svobode vstaje, ker tega si vendar ne upamo trditi, da bi to za slovenske uradnike ne veljalo, kar velja za nemške. Saj smo pred postavo in pred vladno vsi in vsi jednaki.

Nekaj o poštnih zadevah.

Iz Notranjskega 15. okt. [Izv. dop.]

Večkrat se čujejo in berejo pritožbe, da se pisma in posebno časniki neredno vdobivajo. Govoril sem o tem z nekaterimi uradniki, ki se vozijo z ambulanco iz Dunaja v Trst in nazaj. Le-ti se pritožujejo: prvič, da so z delom preobloženi, posebno o nekaterih časih, kadar več časnikov in pisem dohaja, tako da se zaradi naglega dela prav lahko primeri, da pisma ali časniki v napačne pakete pridejo, ali se paketi na pravej postaji ne oddajo, — drugič, da nimajo uradnih pomočnih sredstev t. j. imenskih zaznamkov, s katerimi bi si mogli pomoči pri pošiljativah s slovenskimi napismi, katerim nemško ime zadnje pošte nij pridejano. Zaznamci pa so za to progo le nemški; zato morajo uradniki, posebno taki, ki te proge še vajeni nijso, ugibati, kje so na primer: Dolenje Vreme, Borovnica, Črni vrh itd. ker teh imen, kakor sem uže rekel, v svojih zaznamkih ne najdejo.

Oziroma prve točke ne gre občinstvu razsojevati, jeli res ali ne, da imajo poštni uradniki toliko dela, da ga vselej točno zmagati ne morejo; kar se pa tiče druge navedenih točk, dovoljujemo se slavno poštno oblast opozoriti, da je tu pomoč prav lahka. V za-

znamek poštnih krajev naj se uvrste tudi slovenska imena, katerim naj bodo zaradi slovenskega jezika nezmožnih in manje izurjenih uradnikov pridejana tudi nemška. To gotovo nij težko, in če se to zgodi, bo veliko manj pritožeb o nerednem dohajanju poštnih pošiljatev.

Mnogi, ki stanujejo po krajih, kjer pošte nij, tožijo, da jim poštarji ali poštni odpravniki ne pošiljajo pisem in časopisov. Večkrat se vidi, da taki tožniki poštnih naredeb ne poznajo. Po dozdanih naredbah nobeden poštarja siliti ne more, da bi on poštne pošiljatve po vaseh — razen po onej v katerej pošta stoji — razpošiljal. Naj bolje je dogovoriti se s poštarjem, komu in kako se imajo pošiljatve izročevati. Kdor pa s tem nij zadovoljen, ter zahteva, da bi se poštni uradi po deželi uredili tako, kakor po velikih mestih, naj se obrne naravnost na dotično poštno oblast s prošnjo, naj se naredbe v tem oziru prenaredè.

Sploh bi bilo svetovati, le take pritožbe po časnikih prijavljati, katere so v dotičnih naredbah utemeljene, ali pa naravnost prenaredbo pomanjkljivih naredeb predlagati.

Oče Bleiweis.

Pod tem naslovom piše tržaška „Naša Sloga“ časnik za primorsko-isterske Hrvate mej drugim:

„Kranjska zemlja, naša posestrima, slaviti će dne 19. ovoga mjeseca veliko slavlje. U duši i srcu valja da se i mi tomu slavlju pridružimo. Zašto? Jer će se onaj dan spominjati sedamdeset godinah života čovjeku jednomu, koj je u prozorje našega slovinskoga dana ustao i do danas neumorno posluje za boljak svoga puka!“

Naša braća u Kranjskoj i bližnjih zemljah bijahu pod Niemci u svemu i svačem. Domaći jezik bio je zaboravljen i tko je hotio komad hljeba, morao se je ponjemčiti u misli, u govoru, u činu.

„Novice“ Janeza Bleiweisa, koje svi dobro poznamo, kao djevojačka duša kucnuše na sva-

čija vrata, nudeći bogate milošće: luč nauke neukim, i to u narodnom u pučkom jeziku. Jezik je puku omililo kao svetinja zaboravljena, jer mu je u dušu govorio; stalo se je napredovati. I seljak i zanatnik nalazili su u domaćoj knjigi duševne hrane in pouke za bolji život tjelesni. Svećenici bili su uz Bleiweisa prvi pomagači, jer je i to djelo bilo od vinograda gospodnjega.

Malen puk Slovenski danas na stotine tisućah čita knjige u svojem jeziku. Jezik, koga je Bleiweis uz dobre pomoćnike uskrisio, da se za korak napred pomakne, bit će ovaj isti, kojim pišemo mi — bit će jezik hrvatski. Bleiweis je zametnuo naše jedinstvo u jeziku; od onda se i naše misli ujedinjuje, sve drugo doći će vremenom.

Govori pismo „danah godinah naših u svem ima do sedamdeset, a u jačega do osamdeset, i sam je cviet njihov muka i nevolja.“ Muka i nevolja i trpež možda, koj si za svoga vieka, plemeniti starče, podnosio sve je urodilo nevencievčam na polji narodnjem.

Zato ti evo mi Hrvati od jadranskog žala s obljubljenim piscem dovikujemo; Štup Ti do neba živu, a nedaj nam Te Bože dočuti mrtva!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 5. novembra.

V *državnem zboru* se je začela včeraj adresna debata, a zdaj še tukaj nemamo nobenih poročil o njej. Kot govorniki zoper so vpisani: knez Liechtenstein, Šrom, Fanderlik, Wurm, Hohenwart, Herman, Naumovicz. Za adresno pa Wolski, Demel, Schaup, Menger, Hausner, Zahlinski, Fox, Sturm, Kopp, Suess, Piener.

Iz Spljeta v *Dalmaciji* se poroča, da je tja dospel 3. nov. Lloydov parnik „Aquila Imperiale“ iz Livna s 1000 rezervistov, ter je odpljul v Trst. Vojni parnik „Gargnano“ pa je ranjenike in bolne odpeljal v Pulj. Ob cesti Spljet-Livno-Travnik je jako živo občenje karavan. Tamošnje trgovinstvo se je tako razširilo, da se vse blago v colnih magacinih ne more spravljati. Dve kompaniji ženijcev delati cesto iz Bilibrika v Livno.

kakova mesečnica. Desno roko je držala nad glavo, a to je nagnila na levo, kakor da posluša mile ter znane glasove, . . . toda vse tako tiho in plaho, kakor da ne bi hotela motiti pevca ljubezni.

„Angelina!“ . . . vzdihne pevec prosečim glasom.

Vdovi omahne desnica in stopila je uže korak nazaj, kar se premisli in gre na skrajni konec balkona ter (milostivo nagnivša glavo) pravi tresočim glasom: „Res, to je moje ime!“

„Oj, hvalo ti na milosti — zdaj vidim, da nijsem zaman plakal in koprnel po tebi, katera si me očarala, katera si mi premotila dušo, da te je ob tej poznej uri zaželela videti . . . oj, hvalo ti, tisočero hvalo!“

„Bivajoča mej ideali sem začula tvojo pesen in nijsem se jej mogla ubraniti; ako si ti tako krasen, kakor tvoja pesen, potem je moja krepost v velikej izkušnjavi,“ odvrne vdova z ginenim glasom.

„Poljubljajoč tvojega oblačila rob in pošiljajoč vzdihljeje tvojemu božjemu srcu, odgovarjam ti izmerno in robski, da vse moje vrline izginjajo pred tvojimi čari, kakor iskra pred milijoni milijonov solčnih žarkov.“

„Oh, ti vse preveč poveljučuješ, ali baš v tem nahaja moj poizvedavi um velikega duha . . .“

„Moj duh je kaplja, katera visi z neba se dotikajočega drevesa tvojega uma,“ reče s fino ironijo pevec.

Mi smo se komaj zdržavali smeha in rastla nam je radovednost. Kedo je ta človek? Se-li šali z vdovo, ali misli ozbiljno?

„A zdaj mi povedi,“ pravi vdova nadalje, „kako ti je ime, da si je vem zapisati v srce.“

„Hanibale Vesel —“

„Hanibale E-esel,“ ponavlja vdova okorno, kakor v obče Italijani slabo izgovarjajo tuja imena. Toda naenkrat, kakor da je nezadovoljna z imenom brez značaja, nadaljuje izpraševati: „Kavalir? Grof? . . .“

„Grof . . .“

„Oh, mislila sem . . .“

„Grof Elleband.“

„Grof Ellebando?“

„Prosim, tako: Hanibal Vesel grof Elleband.“

„O, razumela sem: Hanibale Esel grof Elefanto — krasno ime, vredno tebe. — Anglež ali Amerikan?“

„Nemec.“

„Krasno! Jaz obožavam Nemce! Oni so pripomogli, da imamo zdaj „la Italia unita“! Oni in naš veliki Garibaldi! — No, zdaj sem mirna, doslej sem bila nekoliko v sumnji; vidim, da si vitez. Jaz preziram ljudi brez

slavnih dedov, ker sem tudi sama visocega rodu. Zdaj govori, kaj želiš, moje srce ti je nakloneno.“

„Ako bi mi v svojej milosti izvolila pokloniti kaj malega, na prilliko šolniček s svoje nežne nožice, dala bi mi, kar mi je dražje od zlata in biserov.“

Ta prošnja je, kakor je bilo videti, vdovi posebno godila, kajti takoj je sezula boršunast šolniček in ga vrgla pevcu. A po nesreči pade šolniček na kitaro in probije strune, katere so strašno zadrsknile, — a kitaro je tožno zajeknila.

„Madonna santa,“ se ustraši vdova, začuvša neprijetni vrišč, in padla bi bila vznak, da je nij baš v ta hip ujela strežnica, ki je bila tudi prišla na balkon.

Ko se zopet zave, povpraša takoj z nemirnim glasom: „Gospod grof — ljubeć moj — ali je živ ali mrtev?“

„Živ je, ako dobro vidim,“ potolaži jo strežnica.

„Živ in vesel in zaljubljen, bolj, nego kdaj prej!“ vzklikne pevec — „da mi je samo jedna struna ostala cela, zapel bi vam sere-nado —“

„O, hvalo ti, božja mati! Samo pod tvojo brambo se je ognil ljubeć nesreći!“ izdahne vdova in sklene roki.

Vnanje države.

Poklic *ruskega* državnika grofa Šuvalovega k carju v Livadijo, je dal povoda raznim ugibanjem. Nemci na Prusken, katerim je Gorčakov menj po godu, ker Nemcev ne mara prav (ker jih dobro pozna) žele, in intrigirajo, da bi mesto Gorčakovega zavzel. — Ruski listi jim na to odgovarjajo, da ako mislijo Nemci, da je Šuvalov menj na rodu en Rus, kakor kateri drugi zdaj javno poslujočih ruskih državnikov, varajo se.

Na *Angleškem* prevladuje zdaj strah pred vojsko z Rusijo. Tolažijo se Angličani le še s svojo floto, od katere mnogo pričakujejo, koliko more ruskim obmorskim krajem škodovati. Torej se dela in agitira zoper to, da ne bi Turčija dala Rusiji en del svoje flote namesto vojne odškodnine.

„Memor. Dipl.“ poroča: Angleški ministri svet je sklenil okrožnico poslati na velevalsti, v kateri se izreka, da Gorčakov nij dovolj razjasnil stvarij. Angleška vlada bode dalje prosila Avstrijo, naj organizacijo vzhodne Rumelije podpira.

Na *Švajcarskem* so pri zadnjih volitvah v „nacionalrat“ zmagali na desetih mestih, kjer so bili prej radikalci voljeni, konservativci. V bernskem Jura so povsod katoliški kandidati prodrli. „Nationalrat“ šteje zdaj 37 katolikov in 11 konservativnih protestantov. Tem nasproti je 47 radikalcev in 37 liberalcev.

Dopisi.

Iz ložke doline 2. novembra. [Izviren dopis.] Ložka čitalnica v Starem trgu je napravila dne 6. oktobra dobrodelno tom bolo za v Bosni in Hercegovini ranjene vojake kranjske dežele, pri kateri je znesek 30 gld. dobila, in omenjeni znesek slavnemu c. kr. okrajnemu glavarstvu odposlala; tedaj si čitalnični odbor dovoljuje tu svojo iskreno hvalo vsem onim gospodom in gospem izreči, kateri so v ta blagi namen pripomogli, ker pokazali so svoje sočutje do naših vrlih bratov.

Prihodnjo soboto dne 9. t. m. ob 7. uri zvečer bode čitalnica imeli redni občni zbor in volitev novega odbora.

Vodo imamo to jesen zmirom tako veliko, da je veliko jesenskih pridelkov uničila, kar je bilo še ostalo, bode pa zdaj pod sne-

gom konec vzelo, ker je dva črevlja na debelo zapadel, tako, da je kmet kar obupal, ker si nij niti nastila, niti ne drv za zimo napravil.

Iz Istre 3. nov. [Izv. dop.] Čitalnice naše so pravo ognjišče, kjer se domodno čuteča srca zbirajo, in sebi in narodu na korist v prospeh mile nam materinščine delajo. Mej čita'nicami slovenskimi je nedvombeno jedna prvih: okoliška v Rojanu. Ona ne životari — marveč živi, in vsigdar krepko kali poganja, ter je pravo zrcalo narodnega čutenja, narodne zavesti.

Koliko veselici, koliko iger je uže po njenih udih slovenski svet zagledal! Vedno vse v lepem redu, pri obilnej množici poslušalcev, in pri lepej svrhi! Če je temu resnica, hotel se je prepričati pisatelj ovih vrstic, in hajdi na noge proti prijaznej Rojani.

Navzoč pri veselici, dne 1. t. m. sledil je predstavi „Mlinar in njegova hči,“ ki je trajala od 6—11. ure. Veliko delo za malo društvo — a vendar izvrstno dovedeno! Mej igralci se nam je posebno prikupil oče mlinar po svojej naravnosti, Janko ozirom na veliki trud, in teta z mamico, ki obe lepo slovenščino govoriti. Micika, po svojej vnanjosti mična osoba, ki ima mnogo talenta v dramatiko, je povsem ugajala, samo da jej „šumevci“ in „sikavci“ nekoliko sitnostij delajo. S trudom in vedno vajo v govoru slovenskem bi se tako vse poravnalo, in hvalevredno diletantinjo bi imeli v prijaznej gospodičini. Vse druge osebe ostanejo nam v dobrem spominu; v obče bi pa iskreno željo izrekli: ko bi se glede izreke, in to posebno koncem besedij bolj poprijeli pismenega jezika. Berimo in vlevajmo govoriti tako, kakor ima glas vsaka črka sama na sebi, da kažemo svetu krasoto jezikovo. Gledišče je šola vseh šol, v kateri se izobrazuje narod. Ono goji ljubav do slovenskega jezika, ono ima biti učilnica lepe, čiste, krasnodoneče materinščine. Nemilo je čuti napačno izrekanje, in to še v različnih oblikah. Mnogo bi se dalo še o tej zadevi svetovati — a menim, da me čestite igralke

in igralci razumijo, in ne bodejo kamenjev na človeka metali, ki jim po prepričbi sveti, v lepši napredek svetuje ove male mrvice.

Po zabavi se je mladina vrtela — starost pa se je po domačej šegi o stanju našem pogovarjala. Teškim srcem smo se ločili! Bog poživi blago delovanje rojanske čitalnice! Saj je ravno blizu nje pred nekojimi tedni rodila se misel tabora v Dolini, in misel je na čast vsemu narodu slovenskemu najlepše se zvršila. Pač je pri porodu „Naša Sloga“, dne 16. julija t. l. broj 14 vzkliknila: „Politično društvo „Jednost“ se je razširilo tako, da će sada djelovati po celom austro-ilirskom primorju, dakle i u Istri; kako ono misli v Istri postupati, v tom nemožemo ništa reči, jer dosad neimamo (!!) od toga društva nikakova glasa“ — a zdaj se je obče slovansko časopistvo, in ozirom nemško in italijansko prepričalo, da je ovo društvo uže trdne kali pogualo. Le tako naprej, in izgubljeni nijsmo!

Iz Gradca 1. novembra [Izv. dop.] (Podpiralna zaloga — dijaška društva). Delovanje na vseučilišči se je vsestransko začelo. Predavanja prevzeli so razni profesorji skoro brez izjeme takoj v začetku druge polovice minolega meseca. Morala so se tedaj tudi društva dijaška dela lotiti.

Mej prvimi je bila v tem oziru „podpiralna zaloga slovanskih vseučiliščnikov“. Iz nje delovanja v preteklem letu poizvemo, ka je razdelila mej dijakke slovanske narodnostij okoli 406 gld. av. v., in da ima premoženja nominalne vrednosti okoli 2600 gld. avstr. v. Edino podporo v večjih zneskih dobivalo je društvo od deželnih zborov štajerskih in kranjskih, posamezniki so se jako malo za društvo brigali. In vendar zasluži društvo prav izdatne podpore, ako se pomisli slabo stanje slovenskega kmeta in malega obrtnika, katerih sinovom bi imela ravno ta zaloga v začetku študij pomagati, pomagati takrat, ko pridejo od doma v tuje mesto večinoma brez denarja; ko še nemajo niti inštrukcij, niti drugih znanjih ljudi, kateri bi jih oskrbeli s stanovanjem, s

Zopet sta pričela razgovarjati se. Vzdihi ljaev nijsmo pogrešali mej njiju pogovorom. Naposled zaželi vdova izvedeti, kde jo je nje čestitelj prvič videl, in pri kateri priliki se je zaljubil v njo.

„Gospa,“ prične pevec, „bilo je sedmega decembra, ko se je v srce moje naselilo sedem nesreč. Stisnen v kot sem sedel ob večernem času v „rimskej kavarni“ mej samimi tujci. Kar ugledam vas in še neko starejšo gospo ali gospico z vami —“

„Vidiš,“ se obrne vdova radostno k strežnici, „tebe ima za starejšo.“

„Vaša lepota me je na prvi mah oslepila, in kolikor dlje sem vas motril, toliko bolj mi je v prsih rastla ljubezen do vas, plemenita gospa! Po sedaj sem bil v mislih vedno pri vas. Iskal sem vas povsodi, ves ogromni Rim sem prehodil in dan na dan sem se nadejal, da vas kde srečam ali zazrem pri oknu. Stoprav pred malimi dnevi sem vas našel tu, ko ste baš pogledali skozi okno — a izginili ste naglo izpred mojih očíj. Takrat je moja strast dospela do vrhunca.“

„Povprašam ljudi, kdo tukaj stanuje, in reko mi: plemenita vdova Angelina Crucenero biva v vsem prvem nadstropji. Živi sama s strežnico, in redki so izvoljenci, kateri imajo vstop pri njej. — Oh! —“

„Ne vzdihuj, ne vzdihuj, ne žaluj! Ona, za katero hrepeniš, isto tako želi tebe,“ — deje vdova.

„Dakle, ali sem spasen?“

„Pričakuje te vsaka sreča. Moja milost te pozivlje v svoje dvore.“

Vdova šepne strežnici na uho, ta se obrne in kmalu da gospodinji v roko stvar, katere nam nij bilo moči razpoznati v polu temi. —

„Evo ti ključa, s katerim moreš priti k meni,“ reče vdova in vrže ključ na ul'co. — „S hodnika na levo po stolbah, in nij ti moči zaiti. Kadar odpreš največja vrata, nad katerimi visi svetilnica, ugledal bodeš — mene.“

Zatim izgine vdova v sobi, a vrata na balkon ostavi odprta. V sobi na mizi je gorela velika svetilka in mi smo mogli videti vse, kar se je tu godilo. Dokler se je pevec mudil pri vratih in stopal po stolbah, sta vdova in strežnica imeli dovolj opravka po sobah. Na hip se zopet vrneta nališpani in z rokavicami na rokah, katerih prej nijsta imeli.

Vdova se vstopi nasproti vratom, a poleg sebe postavi strežnico. Gospa je po konci držala glavo in milostivo mahala z veternjačo, a strežnica jej je popravljala lase, kateri so se jej zmedli bili v naglici.

Kar zaškripljejo vrata, odpro se in v sobo

plane krasen plavolas mladenič. Na prvi mah postoji neodločen, a kakor bi trenil poleti naprej in pade na kolena pred — strežnico.

„Srca kraljica!“ — zašepeta s slabim glasom in povzdigne oči k lepej strežnici.

Strežnica osupne; a vdova krči prste in krikne divjim glasom: „izdajalec!“ — potem omahne in pade vznok ter podere mizo, katera se prekopicne. Svetilka se strklja na tla, razbije in razprši na vse kraje. —

V sobi zavlada tema, krik, polom. Kaj se je vse tam godilo, nijsmo mogli videti zaradi mraka, kateri je ondi zakraljeval, ko je bila ugasnila svetilka.

Ne dolgo potem smo videli pevca, prišedšega na ulico. Nij imel ni klobuka, ni kitare in je bil ves razvlečen. Naglo je pobiral korake in hitel od nesročnega kraja. Poznati je bilo, da ga je minila volja, peti serenade. Mesta, kjer je on malo prej pel, žareč v ljubezni, spominjal nas je na tleh ležeči nemi spomenik: boršunasti šolniček. Ta je ostal ondi dolgo, in dlje so nemilostno hodili po njem mimoideči, nego je hišina bivala pri vdovi. Oh, ona nam je od onega večera izginila izpred očíj, kakor zvezda za oblakom, in nikdar več je nijsmo videli v Rimu.

Prevél V. E.

Ant. Eisen

kurjavo, s svetilom in drugimi rečmi, kakor jih potrebuje vsak človek za zimo.

Naj bi Slovenci tudi za ta zavod nekoliko več skrbeli — posebno bivši dijaki, kateri imajo službe, da si lahko nekaj odtrgajo. Iz malih doneskov, da se precejšnja svota nabrati, kakor nas ravno zdaj izkušnja uči, ko se na bira za ranjence.

Nihče ne zahteva, ka bi se za podpiralno zalogo tudi javno pobiralo.

Vsak naj opazi prijatelje slovenskega dijaštva na ta zavod, v veselji družbi naj se sem ter tja potrka na darežljivost zbranih, kateri bodo pri židanej volji gotovo globokeje v žep segnili. Oni gospodje pa, ki so svoje dni dobivali podporo iz zaloge, in stoje zdaj na svojih nogah, spominjajo naj se iz hvaležnosti mlade svoje dobrotnice, ter jej vračajo skazane jim dobrote.

Ako se oziramo po „mladenišnicah“ raznih škofij, tako nahajamo mej podporniki teh tudi mlade kaplane. Ti gospodje imajo brez izjeme prav skromne letne dohodka. Toda oni tudi pri teh dohodkih toliko prihranijo, ka zamorejo podpirati zavode, odgajajoče narastaj duhovništva. Nijso-li posneme vredni.

Novi odbor zaloge sestavljen je iz sledečih gospodov: prof. dr. Gr. Krek, predsednik, prof. dr. H. Biderman, blagajnik, Fr. Jurtela, stud. iur. svet, J. Lendovšek, st. phil. tajnik, L. Požar, st. phil. svet, N. Trnski, st. med. svet, T. Zima, st. med. svet.

Kdor ima društvu kako svoto poslati, naj jo pošlje g. predsedniku ali blagajniku.

Domače stvari.

— (Prihod naših rezervistov v Ljubljano.) Včeraj ob 4. zjutraj je prišlo okolo 700 rezervistov domačega 17. polka, in treh domačih bataljonov lovcev iz Hercegovine s tržaškim vlakom v Ljubljano. Prišli so rezervisti, ki so bili potrjeni k vojakom l. 1868, 1869 in 1870, nekoliko tudi iz let 1871 in 1872. Tri dni ostanejo tukaj, da izroče orožje, in dobodo svojo obleko, potem se izpuste na svoje dome.

— (Oglase za banket na čast dr. Bleiweisa) sprejema g. Franjo Bučar v Ljubljani do 10. novembra.

— (Glasbena Matica) v Ljubljani je v občnem zboru dne 3. t. m. imenovala dr. J. Bleiweisa enoglasno za častnega uda ob priliki njegovega 70. rojstvenega dneva, ki bo 19. nov.

— (Iz Celovca) se nam piše: Celovška čitalnica bode imela svoj letni občni zbor v soboto 9. novembra t. l. s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo denarničarja. 3. Nasvet odbora zastran 70letnice narodnega buditelja, doktorja Janeza Bleiweisa. 4. Nasveti posameznih udov. 5. Volitev novega odbora. Po dokončanem dnevnem redu zabava z godbo. Odbor upa, da se bodo vsi p. n. udje udeležili zbora, ter odboru pomagali, složno postopanje vseh Slovanov v Celovci pospeševati. — Sneg je tudi Koroško pregrnol; v Labudski dolini je snega 63 cm. na debelo padlo.

— (Iz Maribora) se nam piše 1. novembra: Tomšičev grob, katerega diči jeden najlepših spomenskih kamenov, je bil letos o vseh svetih lepo ozališan. Videli so se lepi venci s trobojnicami.

— (Iz Mokronoga) se piše v tukaj. šen nemšk list, da je letos vinska letina tudi

tam nad pričakovanje dobra. Tisti, ki so lani 100 veder pridelali, dobili so letos 225 veder. Mošt se dobi po 2 gold. staro vedro.

Tuji.

4. novembra:

Pri Slonu: Škofje iz Navega mesta. — Stein iz Dunaja. — Dr. Geleth iz Reke. — Grebence iz Brežic.

Pri Maliču: Rubens, Kellerman, Ottensoser iz Dunaja. — pl. Gosleth iz Hrastnika.

Dunajska borza 4. novembra

(izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	60	gl.	60	kr
Enotni drž. dolg v srebru . . .	62	"	15	"
Zlata renta . . .	71	"	—	"
1860 drž. posojilo . . .	111	"	80	"
Akcije narodne banke . . .	783	"	—	"
Kreditne akcije . . .	225	"	50	"
London . . .	116	"	75	"

Napol . . .	9	36 1/2	"
C. kr. cekini . . .	5	58	"
Srebro . . .	100	—	"
Državne marke . . .	57	85	"

Marks Wir empfehlen geschätzt.
als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel,
Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zeltstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(195—103)

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celem Evropi, zadela so tudi Švico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane **žepne ure** so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega **srebrnega niklja**, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. **Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pade lahko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.**

Proti povzetju, ali vpošiljavi male svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najfinejšo repasirano uro skoraj na polovico **zastonj**. Vse ure so natanko repasirane, ter **garantujemo za vsake uro pet let.**

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzememo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov žepnih ur od ponarejenega zlata, umetno in čudovito izrezljane, najfinejšo regulovane, pri vsakej uri zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in glavni ključ; jeden komad le gl. 3.45.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim ploščatim steklom, natančno repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za trenutke in kristalnim ploščatim steklom, natančno repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinderuhr) v težkih giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektrogalvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fino na trenutek regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 11.40.

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odobrenega od c. k. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenutek repasirane, s kollesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastonj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje 35 gl. zdaj pa samo gl. 16.

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl. zdaj gl. 40.

650 komadov stenskih ur v najfinejšem emailiranem okviru z zvoni, repasirane, preje jeden komad gl. 6, zdaj le gl. 2.75.

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, preje gl. 12, zdaj le gl. 4.80.

650 komadov ur z majatnikom (pendeluhr) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, navijajo se vsakih osem dni, fino na trenutek regulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura po minotih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako uro soba olepša. Te ure stale so preje gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15.75.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: **Uhren-Ausverkauf**

(368—2)

VON

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenurmstrasse Nro. 9.